

Rozdział 1

WPROWADZENIE (<i>Olga Doan</i>)	11
1. Historyczne formy ubezpieczeń życiowych	11
2. Funkcje ubezpieczeń życiowych	14
3. Rynek ubezpieczeń życiowych w Polsce i Europie	17
4. Podstawowe pojęcia ubezpieczeń życiowych	26

Rozdział 2

ZAGADNIENIA PRAWNE (<i>Jarosław Dubiński</i>)	29
1. Zagadnienia ogólne	29
2. Definicja umowy ubezpieczenia życiowego	31
3. Strony umowy ubezpieczenia i inne podmioty stosunku prawnego ubezpieczenia życiowego	39
4. Zawarcie umowy ubezpieczenia życiowego	47
5. Ogólne warunki ubezpieczeń	50
6. Podstawowe obowiązki stron umowy ubezpieczenia życiowe- go	54
7. Wygaśnięcie stosunku prawnego ubezpieczenia życiowego	59

Rozdział 3

TRADYCYJNE UBEZPIECZENIA INDYWIDUALNE (<i>Aleksander Olearczuk</i>)	61
1. Ubezpieczenia na życie o charakterze oszczędnościowym i ubezpieczenia o charakterze ochronnym	61
2. Ubezpieczenie na wypadek śmierci	63
3. Ubezpieczenie na dożycie	66
4. Ubezpieczenie mieszane — na życie i dożycie	67
5. Renty życiowe	69
6. Ubezpieczenia posagowe	72
7. Produkty z rosnącą sumą ubezpieczenia	74

8. Polisy z malejącą sumą ubezpieczenia	74
9. Ubezpieczenia na dwa życia	79
10. Tendencje rozwojowe ubezpieczeń na życie na rozwiniętych rynkach ubezpieczeniowych	80

Rozdział 4

NOWE FORMY UBEZPIECZEŃ INDYWIDUALNYCH (<i>Piotr Szczepiórkowski</i>)	83
1. Ubezpieczenia z funduszem inwestycyjnym	83
2. Ubezpieczenia uniwersalne z funduszem inwestycyjnym . .	86

Rozdział 5

UBEZPIECZENIA GRUPOWE (<i>Marcin Olszewik</i>)	91
1. Przedmiot ubezpieczeń grupowych	91
2. Typy grup	98
3. Podstawowe rodzaje ubezpieczeń grupowych	100
3.1. Ubezpieczenie terminowe na życie	100
3.2. Ubezpieczenie na wypadek śmierci lub utraty części ciała	103
3.3. Ubezpieczenie członków rodziny pracownika	105
3.4. Dodatkowe opcje – podwyższenie sumy ubezpieczenia	107
3.5. Grupowe ubezpieczenie uniwersalne	108
3.6. Ubezpieczenie związane z kredytem konsumpcyjnym .	109
4. Ubezpieczenia grupowe w Polsce	110
5. Inne rodzaje ubezpieczeń grupowych	112

Rozdział 6

OCENA RYZYKA W UBEZPIECZENIACH ŻYCIOWYCH (<i>Zuzanna Guzel-Szczepiórkowska, Jerzy Visan</i>)	115
1. Co to jest underwriting medyczny	115
1.1. Geneza underwritingu	115
1.2. Cele i zadania underwritingu	117
1.3. Charakter pracy underwritera	119
2. Czynniki ryzyka ubezpieczeniowego	121
2.1 Czynniki medyczne	122
2.2 Czynniki pozamedyczne	128
3. Opracowania statystyczne wykorzystywane w ocenie ryzyka ubezpieczeniowego	130
4. Zjawiska towarzyszące ocenie ryzyka ubezpieczeniowego .	131

5. Środki underwritingu	133
6. Przebieg underwritingu	139
7. Inne systemy szacowania ryzyka stosowane do wyceny ryzyka substandardowego	144
8. Umieralność podwyższona	145
9. Ograniczenia odpowiedzialności ubezpieczyciela	147
10. Underwriting w ubezpieczeniach grupowych	147
11. Ubezpieczenie bez badania lekarskiego	151
11.1 Profil działania towarzystwa ubezpieczeniowego a cel agenta	152
11.2 Underwriting wykonywany przez agenta	153

Rozdział 7

ELEMENTY RACHUNKU AKTUARIALNEGO (<i>Bolesław Kaciewicz</i>)	157
1. Elementy matematyki finansowej	157
1.1. Wartość pieniądza w czasie	157
1.2. Regularne płatności: renta i spłata kredytu	159
2. Statystyczny model ubezpieczeń życiowych	161
2.1. Tablice długości trwania życia	162
2.2. Umieralność w okresach ułamkowych	164
3. Ubezpieczenia życiowe	165
3.1. Wartość ubezpieczenia — jednorazowa składka netto	165
3.2. Renty życiowe	167
3.3. Kalkulacja składki netto	169
3.4. Dodatki na koszty i składka brutto	170
4. Wartość polisy w czasie	171
4.1. Matematyczna rezerwa składek i rezerwa zmodyfikowana	172
4.2. Składka na pokrycie ryzyka i składka oszczędnościowa	174
4.3. Wartość wykupu	175
4.4. Udział w zysku	176
5. Uzupelnienia	176
5.1. Dowolne płatności dokonywane inaczej niż rocznie ..	176
5.2. Rezerwy w okresach ułamkowych	179
5.3. Ubezpieczenia bezskładkowe	181
5.4. Zmiana polisy	182
5.5. Funkcje komutacyjne	183

Rozdział 8

REASEKURACJA UBEZPIECZEŃ ŻYCIOWYCH (<i>Aleksander Olearczuk</i>)	185
1. Wprowadzenie	185
2. Cele i zadania reasekuracji ubezpieczeń życiowych	187
3. Cechy charakterystyczne reasekuracji ubezpieczeń życiowych	189
4. Regulacje prawne	191
5. Rodzaje reasekuracji	192
5.1. Reasekuracja obligatoryjna i fakultatywna	192
5.2. Reasekuracja proporcjonalna	192
5.3. Reasekuracja nieproporcjonalna	197
5.4. Reasekuracja nadwyżki wypłat	198
5.5. Reasekuracja nieproporcjonalna z tytułu pojedynczego ryzyka	200
6. Udział cedenta w zyskach reasekuratora	201
7. Reasekuracja finansowa	203
8. Tradycyjne rodzaje reasekuracji ubezpieczeń życiowych	205
8.1. Koasekuracja	205
8.2. Zmodyfikowana koasekuracja	206
8.3. Reasekuracja na bazie ryzyko-składki	208
9. Administrowanie reasekuracją i zasady rozliczeń finansowych z reasekuratorem	212
9.1. Metoda pojedynczej cesji	212
9.2. Metoda samodzielnego administrowania	215
10. Zagadnienia uzupełniające	215
10.1. Poole ubezpieczeniowe	215
10.2. Reasekuracja u podmiotów związanych	216
10.3. Firmowanie	217

Rozdział 9

TECHNIKA SPRZEDAŻY UBEZPIECZEŃ (<i>Paweł Nassalski</i>)	219
1. Wstęp	219
2. Cykl sprzedaży i budowa własnego rynku	219
2.1. Rozpoznawanie rynku początkowego	220
2.2. Ośrodki Oddziaływania	221
2.3. „Gniazda”	222
2.4. Kwalifikacje potencjalnych klientów	222

2.5. Osoby zarekomendowane, Ośrodki Oddziaływania i „Gniazda”	224
2.6. Werbunek „na zimno”	230
2.7. Potrzeby rodzą nowych klientów	231
2.8. Wycucie czasu	231
2.9. Szukanie klientów	232
3. Korzystanie z telefonu	233
3.1. Niechęć do rozmów telefonicznych	234
3.2. Prowadzenie ewidencji	236
3.3. Co powiedzieć	237
3.4. Jak reagować na sprzeciwy	238
3.5. Umiejętność słuchania	239
4. Cykl sprzedaży	240
4.1. Etap III – Zebranie informacji	242
4.2. Etap IV – Propozycja rozwiązania problemu	244
4.3. Etap V – Prezentacja i sprzedaż	245
4.4. Techniki prezentacji i sprzedaży	245
4.5. Etap VI – Dalszy kontakt i służenie pomocą	247

Rozdział 10

UBEZPIECZENIA EMERYTALNE (<i>Olga Doan</i>)	251
1. System „trzech filarów”	251
2. Publiczne systemy emerytalne finansowane na bazie bieżącej składki	253
3. Plany emerytalne finansowane przez pracodawców	255
4. Osobiste oszczędności i renty inwalidzkie	258
5. Niemiecki system emerytalny	259
6. Emerytury w Wielkiej Brytanii	265
7. System emerytalny w Szwajcarii	268
7.1. Ubezpieczenie społeczne	268
7.2. Zakładowe programy emerytalne	269